

Leonie Cornips (1960, Heerlen), bijzonder hoogleraar
Taalcultuur in Limburg aan de Universiteit Maastricht, doet
onderzoek naar de relatie tussen de gesproken talen en
dialekten in Limburg en de identiteit die eraan ontleend wordt.
Hier doet ze tweewekelijks persoonlijk verslag van haar
zoektocht.

Tweetaligheidscampagne

Vaak hoor ik dat spreken
van dialect door jonge
kinderen een goede
taalbeheersing van het
Nederlands belemmert.

Taalachterstand in het Nederlands
wordt dus vanzelfsprekend gekop-
peld aan tweetaligheid. Toch is dat
niet zo. Jonge kinderen kunnen moe-
dertaalspreker van twee talen wor-
den zoals van dialect, Pools, Engels,
Turks en Nederlands. Het dialect
geldt, net als het Engels, als een taal
en het doet er niet toe welke twee
talen het kind van huis uit meekrijgt.
De gedachte dat tweetaligheid taal-

achterstand ople-
vert, klopt daar-
naast ook niet, om-
dat kinderen die
van huis uit alleen
Nederlands spre-
ken net zo goed
met een taalachter-
stand in groep 1
kunnen beginnen.

Waarom
pleit ik voor het op-
voeden van jongs
af aan in twee ta-
len? De reden is
dat taalkundig onder-
zoek voorzichtig
uitwijst dat
kinderen cognitief
voordeel van hun
tweetaligheid on-
dervinden, vooral
als ze regelmatig

beide talen moeten spreken. Jonge
tweetalige kinderen lijken proble-
men beter op te lossen, sneller ande-
re talen te leren, laten zich minder
afleiden, lijken hoofd- en bijzaken
beter te kunnen onderscheiden, le-
ren eerder dat anderen een verschil-
lend perspectief hebben en het ver-
breedt hun horizon op het hele palet
aan culturele en talige diversiteit in
Nederland en daarbuiten. Dit zijn al-
lerlei vaardigheden die ze later goed
op school en op de arbeidsmarkt kun-
nen gebruiken. Het idee dat een jong
kind door het leren van twee talen in
de war raakt en beide talen niet goed
leert beheersen of per ongeluk gaat
mengen, is ouderwets. Ook de ge-
dachte dat een kind maar één taal
goed kan leren, is onterecht.

Maar er zijn wel een aantal
voorwaarden waaraan ouders en
omgeving moeten voldoen om jonge
kinderen hun twee talen goed te
leren beheersen. Laat ik als voor-
beeld het dialect en Nederlands ne-
men. Een eerste voorwaarde is dat
een van de ouders of beide of broers
en zussen of andere familieleden, het
Nederlands en dialect thuis spreken
en dat zij zich gemakkelijk voelen in
beide talen. Zo krijgt het kind naast
dialect thuis ook Nederlands te ho-

ren, ook tijdens telefoongesprekken
en het luisteren naar radio en tv.
Dialectsprekende gezinnen in Lim-
burg zijn tweetalig; er zijn nauwelijks
meer jonge ouders die alleen maar
dialect kunnen spreken zoals vroeger
in de jaren zestig en daarvoor. Lim-
burg is een tweetalige regio gewor-
den waarin naast het dialect ook
Nederlands in de openbare ruimte
vanzelfsprekend is.

Ook leeftijd van het kind is van
belang. Onderzoek wijst uit dat ieder
kind tussen geboorte en een aantal
jaren oud een gevoelige periode kent
voor grammaticale ontwikkeling.

Komt het kind ná
die periode in aan-
raking met een
tweede taal, dan
kan de eerste taal
invloed uitoefenen
op die tweede taal.
Deze invloed hoeft
niet blijvend te
zijn. Komt het
kind vanaf de ge-
boorte al in aanra-
king met twee ta-
len, dan beïnvloedt
de eerste taal nau-
welijks de andere
eerste taal. Maar
voor dat laatste is
ook cruciaal hoe-
lang, intensief en
gevarieerd kinde-
ren beide talen
thuis horen. Het is

TAALCULTUUR

LEONIE CORNIPS

l.cornips@mgl.nl

voor de taalontwikkeling perfect als
ouders voorlezen, tellen en rekenen,
verhalen vertellen, spelletjes doen,
luisteren naar radio en televisie in
beide talen. Dit alles geldt overigens
voor ouders en overige familieleden
die zich gemakkelijk in het Neder-
lands kunnen uiten. Is dat niet zo,
spreek dan thuis dialect. Dat is beter
dan 'krom' Nederlands. Ten slotte
zijn kinderen zeer gevoelig voor oor-
delen die personen over talen heb-
ben. Ze weten snel wanneer ouders
en leerkrachten een van beide talen
zoals het dialect onbelangrijk of lelijk
vinden. Het onderwaarden leidt er-
toe dat het kind met het dialect kan
stoppen. En dat is jammer omdat het
kind volop met zijn taalontwikkeling
 bezig is en die tweetaligheid juist be-
paalde cognitieve voordelen kan ople-
veren. Dit geldt trouwens voor alle
talen. Zo twitterde Mostafa dat de
directrice van de basisschool van zijn
kind hem vertelde dat hij thuis niet
in een andere taal mocht spreken.
Mostafa twittert in perfect Neder-
lands, dus hij zal dat ook thuis zeker
spreken. Dat hij thuis dan niet in een
andere taal mag spreken, gaat lijn-
recht in tegen recente onderzoeksre-
sultaten en de voordelen die de twee-
taligheid zijn kind kan bieden.